

Людмила Володимирівна КАТРОША

аспірантка,
Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи Національного банку України”
вул. Петропавлівська, 57, м. Суми, 40000, Україна,
E-mail: gurkina2006@mail.ru
Телефон: +380993847815

**СУЧАСНИЙ СТАН ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В
УКРАЇНІ**

Катроша, Л. В. Сучасний стан функціонування системи державних закупівель в Україні [Текст] / Людмила Володимирівна Катроша // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2013. – Том 13. – С. 47-55. – ISSN 1993-0259.

Анотація

На підставі аналітичних методів та порівняння із зарубіжним досвідом здійснено оцінку розвитку системи державних закупівель за допомогою показників: загальної річної суми державних коштів, передбачених для закупівлі товарів робіт і послуг, валового внутрішнього продукту, загальної річної суми витрат бюджету. Здійснено горизонтальний та вертикальний аналіз структури державних закупівель за джерелами фінансування та за обсягами конкурентних процедур. Доведено відмінності в обсягах державних закупівель залежно від сектору економіки. Визначено основні напрямки удосконалення державної політики у сфері державних закупівель на основі аналізу її основних позитивних і негативних сторін. Обґрунтовано наявність парадоксу в системі державних закупівель в Україні, коли збільшення частки відкритих торгів призводить до зменшення рівня інтенсивності конкуренції.

Ключові слова: державні закупівлі, система державних закупівель, функції державних закупівель, конкурентні процедури державних закупівель.

Людмила Владимировна КАТРОША

**СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ
ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК В УКРАИНЕ**

Аннотация

На основании аналитических методов и сравнения с зарубежным опытом проведена оценка развития системы государственных закупок с помощью показателей: общая годовая сумма государственных средств, предусмотренных для закупки товаров, работ и услуг, валовый внутренний продукт, общая годовая сумма расходов бюджета. Осуществлен горизонтальный и вертикальный анализ структуры государственных закупок по источникам финансирования и по объемам конкурентных процедур. Доказаны различия в объемах государственных закупок в зависимости от сектора экономики. Определены основные направления совершенствования государственной политики в сфере государственных закупок на основе анализа ее основных положительных и отрицательных сторон. Обосновано наличие парадокса в системе государственных закупок в Украине, когда увеличение доли открытых торгов приводит к уменьшению уровня интенсивности конкуренции.

Ключевые слова: государственные закупки, система государственных закупок, функции государственных закупок, конкурентные процедуры государственных закупок.

Lyudmila KATROSHA

Postgraduate,
Department of Finance,
State university "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine"
Str. Peter and Paul, 57, Sumy, 40000, Ukraine,
E-mail: gurkina2006@mail.ru
Phone: +380993847815

CURRENT STATUS OPERATION OF PUBLIC PROCUREMENT IN UKRAINE

Annotation

On the basis of the analytical methods combined with the comparison of international experience, the author evaluated the development of the state procurement system. The research was made with regard to such factors as total annual amount of public funds envisaged for the procurement of goods, works and services, gross domestic product and total annual budget expenditures. Moreover, the horizontal and vertical analysis of the public procurement system was performed with relation to its source of funding and volume of competitive procedures. The volume differences of public procurement in various economic sectors were established. The author pointed out the main directions the state policy in the field of public procurement. Assumption was performed on the basis of the author's analysis of positive and negative aspects of the procurement system. In addition, the paradox of the Ukrainian public procurement system, when the increase of open bidding leads to the decrease of the competition intensity, was unraveled.

Keywords: public procurement, public procurement, public procurement function, competitive public procurement procedures.

JEL Classification: H57

Вступ. З переходом України на засади ринкових відносин зросла потреба в створенні конкурентоспроможного механізму державних закупівель. Основною метою функціонування цієї системи є забезпечення потреб держави у товарах, роботах, послугах належної якості для виконання нею своїх функцій, пов'язаних зі створенням та розподілом суспільних благ.

Проте сучасний стан системи державних закупівель товарів, робіт, послуг, можна характеризувати як перехідний. Фахівці у цій сфері стверджують, що серйозні недоліки у функціонуванні системи закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти створюють загрозу економічній безпеці держави. Тому виникає потреба у дослідженні та аналізі стану функціонування системи державних закупівель в Україні.

Сфера державних закупівель є предметом постійної уваги як науковців, практиків, так і державних органів та ЗМІ. Серед вчених, у працях яких розглядається проблематика державних закупівель, слід назвати Н. Г. Дроздову [2], Г. І. Пінькас [8], В. В. Смиричинського [11], І. І. Смотрицьку [12], Н. Б. Ткаченко [9], І. О. Школьник [11] та інших.

Незважаючи на досить пильну увагу до стану державних закупівель названими науковцями та державними контролюючими органами, на сьогодні таке дослідження має фрагментарний характер, а тому питання постійного спостереження залишається актуальним.

Метою статті є оцінка сучасного стану та перспектив розвитку системи державних закупівель.

Виклад основного матеріалу. Світовий досвід доводить, що найбільш ефективними способом дотримання принципів прок'юременту є існування конкурентного ринку державних закупівель. Слід зазначити, що у міжнародному праві зроблено акцент на конкуренцію [8, с. 129]. Для визначення основних напрямів удосконалення державної політики у сфері державних закупівель визначимо її основні позитивні і негативні сторони. Аналіз стану державних закупівель наведено в таблиці 1.

Вивчення цих даних показує, що за зазначений період загальна річна сума державних коштів, передбачених для закупівлі товарів робіт і послуг, збільшилася на 108,47 млрд грн і в 2011 р. склала 135,89 млрд грн. Протягом 2004-2008 рр. спостерігалось значне скорочення розмірів річної суми державних коштів, передбачених для закупівлі товарів робіт і послуг. Згідно з даними таблиці 2.1 різке збільшення спостерігається з 2007 р., у якому річна сума державних коштів склала 183,26 млрд грн, що на 182,46 млрд грн (4,5 рази) більше, ніж у 2006 р. Проте в наступному році динаміка зростання їх обсягів зменшилася. Так протягом 2008 р. зазначений показник зріс на 17,84 млрд грн (9,7%) і склав 201,1 млрд грн. У 2009 р. обсяг державних коштів, передбачених для закупівлі товарів, робіт і послуг, склав 105,29, що на 95,81 млрд грн менше, ніж у 2008 р. Аналогічна тенденція спостерігається і протягом 2010 р., в якому цей показник склав 77,4 млрд грн, що на

27,89 млрд грн менше, ніж у попередньому році. Така ситуація пов'язана з негативними наслідками фінансової кризи, яка спричинила насамперед різке скорочення дохідної частини бюджету. Проте, відповідно до даних таблиці 2.2, вже у 2011 р. спостерігається значне збільшення обсягів державних коштів, передбачених для закупівлі товарів робіт і послуг, у якому річна сума зросла на 58,49 млрд грн (в 1,8 раза). Виявлена тенденція є не тільки позитивною, а й бажаною, оскільки державним закупівлям відводиться роль перспективного та важливого макроекономічного регулятора, використання якого дозволяє сформувати повноцінне конкурентне середовище та здійснити стабілізаційну політику в країні. Окрім цього, завдяки державним закупівлям уряд має можливість цілеспрямовано впливати на структурні трансформації національної економіки.

При цьому аналізуючи структуру видатків Державного бюджету, можемо зауважити, що за аналізований період питома вага державних закупівель у витратній частині бюджету зросла приблизно на 8% і в 2011 р. цей показник склав 42,21%. У середньому частка державних закупівель у витратній частині складає 40,94%, що повинно позитивно позначитися на макроекономічних показниках, що і підтверджують цифрові дані ВВП. Так протягом 2004-2011 рр. обсяг валового внутрішнього продукту зріс на 968,9 млрд грн. Проте, аналізуючи кожний рік окремо, ми бачимо, що протягом 2008 р. частка державних закупівель у витратній частині бюджету зменшилася на 16,06% (20%) і склала 64,45 %. Така тенденція демонструє складнощі, викликані кризою у фінансовій сфері. Про це свідчать і дані стосовно частки державних закупівель у ВВП, величина якої протягом аналізованого періоду зросла на 2,4 %. У 2008 році вона склала лише 21,21%, що на 4,22 % менше, ніж у попередньому році. Протягом 2009 та 2010 рр. спостерігається незначне зменшення частки державних закупівель у ВВП - на 9,68 та 4,38% відповідно. Проте у 2011 р. цей показник склав вже 10,34%, що на 3,19 % більше, ніж у попередньому році. Виявлена тенденція свідчить про позитивні зрушення в економіці. Отже, обсяг державних закупівель у середньому складає приблизно четверту частину ВВП.

Слід зазначити, що в розвинених країнах державна закупівля займає значно більшу частку ВВП. Так у країнах Європейського Союзу це в середньому 10-15% ВВП [9, с. 129] Співтовариства, з яких 20% складають послуги, 45% - поставка товарів, 35% - роботи. Розмір коштів, виділених для державних закупівель, різниться також залежно від країн та рівня бюджету:

- на центральному рівні - від 10 (ФРН) до 50% (Великобританія);
- на регіональному – від 20% (Великобританія) до 50% (Франція).

Окрім цього, обсяг закупівель державою коливається залежно від сектору економіки. Так, наприклад, у сектор, де замовником є агенти публічного права (комунальні підприємства, державні підприємства – монополісти тощо), розмір державних закупівель коливається від 15% (Франція) до 40% (ФРН) [8].

Проведений аналіз макроекономічних показників (таблиця 1) і стану державних закупівель не дає можливості повністю отримати уявлення про систему. З цією метою ми здійснимо горизонтальний аналіз структури джерел фінансування (таблиця 2), згідно з яким понад 70 % державних закупівель фінансуються за рахунок коштів державних підприємств та господарських товариств.

Відповідно до даних, наведених у таблиці 2, за період 2004-2011 рр. найбільше зросла питома вага коштів державних підприємств та господарських товариств (на 74,83%), розмір яких у 2011 р. склав 243,35 млрд грн. Обсяг коштів державного бюджету, спрямованих на здійснення державних закупівель, за зазначений період зріс на 37,08 млрд грн. Проте, аналізуючи структурні зрушення у фінансуванні державних закупівель, бачимо, що питома вага коштів державного бюджету скоротилася на 51,78%.

Така ж тенденція спостерігається стовно коштів місцевих бюджетів, розмір яких протягом 2004-2011 рр. зріс на 14,31 млрд. грн. При цьому питома вага цього джерела за аналізований період зменшилася на 20,12%. За всіма іншими джерелами фінансування спостерігаються незначні зміни.

Слід зауважити, що на початку вказаного періоду структура державних закупівель за джерелами фінансування була протилежною. Так у 2004 р. майже на 70% державні закупівлі фінансувалися за рахунок коштів державного бюджету. Натомість фінансування з боку державних підприємств та господарських товариств у зазначений рік відсутнє. Домінуюча тенденція структурних змін у фінансуванні державних закупівель відображає позитивну динаміку в організації ринку державних закупівель.

У світовій практиці державні закупівлі є безперервним процесом, основною метою якого є не лише ефективне й раціональне використання коштів, а й створення конкурентного середовища. Згідно з чинним законодавством процедура закупівлі в одного учасника вважається абсолютно неконкурентною та може використовуватися за виняткових умов. У зв'язку з цим, з метою оцінки рівня інтенсивності конкуренції, здійснимо горизонтальний аналіз вартісної структури державних закупівель (табл. 3).

Таблиця 1. Основні показники щодо стану державних закупівель

Показник	Рік								Відхилення 2011 / 2004, (+/-)
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Загальна річна сума державних коштів, передбачених для закупівлі товарів, робіт і послуг, млрд грн	27,42	21,56	40,81	183,26	201,1	105,29	77,4	135,89	108,47
Загальна річна сума витрат бюджету, млрд грн	79,47	112,98	175,51	227,61	312,01	274,16	307,75	321,92	242,45
Частка державних закупівель у витратній частині бюджету, %	34,50	19,08	23,25	80,51	64,45	38,40	25,15	42,21	7,71
Валовий внутрішній продукт, млрд грн	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1314	968,90
Частка державних закупівель у ВВП, %	7,95	4,88	7,50	25,43	21,21	11,53	7,15	10,34	2,40

Таблиця 2. Структура державних закупівель за джерелом фінансування

Джерело фінансування	Рік																Відхилення, 2011/2004 +/-	
	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		млрд грн	%
	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Державний бюджет	18,28	68,8	12,30	45,1	17,49	43,5	27,46	19,3	28,11	16,8	24,0	22,79	23,06	13,4	55,36	17,02	37,08	-51,78
Місцеві бюджети	7,09	26,7	13,44	49,3	12,90	32,1	16,36	11,5	22,59	13,5	13,64	12,95	13,4	7,78	21,4	6,58	14,31	-20,12
Бюджет АРК	0,11	0,4	0,11	0,4	0,16	0,4	0,14	0,1	2,34	1,4	0,21	0,20	0,36	0,21	0,66	0,20	0,55	-0,20
Кошти Національного банку	0,37	1,4	0,38	1,4	0,56	1,4	0,43	0,3	0,33	0,2	0,22	0,21	0,55	0,32	0,41	0,13	0,04	-1,27

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Кошти Пенсійного фонду	0,05	0,2	0,08	0,3	0,12	0,3	0,14	0,1	0,17	0,1	0,14	0,13	0,09	0,05	0,99	0,30	0,94	0,10
Кошти фондів соціального страхування	0,45	1,7	0,25	0,9	0,92	2,3	1,28	0,9	1,67	1	0,43	0,41	1,52	0,88	1,47	0,45	1,02	-1,25
Кошти державних цільових фондів	0,19	0,7	0,14	0,5	0,08	0,2	0,14	0,1	0,17	0,1	0,06	0,06	0,08	0,05	0,30	0,09	0,11	-0,61
Державні кредитні ресурси	0,03	0,1	0,57	2,1	2,45	6,1	7,40	5,2	2,34	1,4	0,02	0,02	0,36	0,21	1,25	0,38	1,22	0,28
Кошти державних підприємств та господарських товариств	-	-	-	-	5,51	13,7	88,93	62,5	109,58	65,5	66,57	63,23	132,71	77,1	243,35	74,83	243,35	74,83
Всього коштів	26,57	100	27,27	100	40,2	100	142,29	100	167,3	100	105,29	100,0	172,13	100,0	325,19	100,0	298,6	-

Таблиця 3. Вартісна структура державних закупівель у 2004-2011рр.

№ з/п	Способи закупівель	Рік																Відхилення 2011/2004, +/-	
		2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011			
		млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%
1	Відкриті торги	12,54	50,42	14,25	68,64	16,64	65,15	55,48	38,99	77,95	46,59	70,80	67,26	96,67	55,99	216,52	66,60	203,98	16,18
2	Редукціон	-	-	-	-	0,61	2,39	4,27	3,00	-	-	0,67	0,64	0,72	0,42	-	-	-	-
3	Запит цінкових пропозицій	3,96	15,92	2,36	11,37	3,28	12,84	4,00	2,81	2,01	1,20	2,23	2,12	2,95	1,71	1,78	0,55	-2,18	-15,38
4	Торги з обмеженою участю	1,32	5,31	0,71	3,42	0,35	1,37	2,09	1,47	1,84	1,10	0,97	0,92	1,47	0,85	3,53	1,09	2,21	-4,22
5	Двоступеневі торги	0,51	2,05	0,27	1,30	0,15	0,59	1,41	0,99	5,19	3,10	0,62	0,59	0,73	0,42	6,02	1,85	5,51	-0,20
6	Закупівля в одного учасника	6,54	26,30	3,17	15,27	4,51	17,66	75,03	52,73	80,32	48,01	29,97	28,47	70,12	40,61	97,26	29,92	90,72	3,62
	Всього закупівель	24,87	100	20,76	100	25,54	100	142,28	100	167,31	100	105,26	100	172,66	100	325,11	100	300,24	0,00
	Конкурентні способи закупівель	18,33	73,70	17,59	84,73	21,03	82,34	67,25	47,27	86,99	51,99	75,29	71,53	102,54	59,39	227,85	70,08	209,52	-3,62

Рис. 1. Кількісна характеристика процедур державних закупівель

Аналіз даних, наведених в таблиці 3, свідчить про те, що за аналізований період спостерігається значне збільшення обсягів державних закупівель здійснених через неконкурентні способи закупівель (на 90,72 млрд грн). У 2011 р. зазначений показник склав 97,26 млрд грн що на 27,14 млрд грн більше, ніж у попередньому році (70,12 млрд грн). Слід зауважити, що у 2009р. обсяги закупівель за неконкурентними способами закупівель склали 29,97 млрд грн, що на 50,35 млрд грн менше, ніж у 2008 р. (80,32 млрд грн). Нова хвиля збільшення обсягів закупівель через неконкурентні способи пов'язана з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель» 31.12.2010 р. та ухваленням законопроекту про внесення змін до законодавства про державні закупівлі, відповідно до яких були уточнені підстави для застосування процедури закупівлі в одного учасника та встановлено новий механізм застосування процедури закупівлі в одного учасника, згідно з яким відсутня необхідність отримання погодження уповноваженого органу у сфері держзакупівель. Окрім цього, відповідно до прийнятого закону органи, які уповноважені здійснювати контроль у сфері закупівель, не мають права втручатися в проведення цих процедур [3].

Обсяги закупівель, здійснених через конкурентні способи, також зросли у зазначений період на 209,52 млрд грн. Проте їх питома вага в загальному обсязі державних закупівель протягом 2004-2011 рр. скоротилася на 3,62%. Слід зауважити, що найбільше скорочення спостерігається за процедурою запиту цінкових пропозицій, питома вага якої у загальному обсязі закупівель зменшилася за наведений період на 15,38%. Закупівля робіт за процедурою запиту цінкових котирувань не відповідає нормі законодавства. Оскільки запит цінкових котирувань застосовується винятково для

закупівлі товарів та послуг щодо яких існує постійно діючий ринок за умови, що сума закупівлі не перевищує 50 тис. грн при закупівлі товарів і послуг і 200 тис. грн при закупівлі робіт до березня 2008 р. і 200 тис. грн при закупівлі товарів, робіт після березня 2008 р. [8, с. 64]. Вартісний вираз цього показника протягом цього періоду скоротився на 2,18 млрд грн і у 2011 р. склав 1,78 млрд грн.

За іншими показниками конкурентних методів закупівель спостерігається тенденція до зростання обсягів державних закупівель протягом аналізованого періоду. У вартісному виразі серед конкурентних способів закупівель найбільше зростання протягом 2004-2011 рр. спостерігається за відкритими торгами (203,98 млрд грн). Натомість питома вага їх за наведений період зросла на 16,18%. Хочемо зауважити, що закупівлі на конкурсній основі мають позитивну динаміку у грошовому виразі за рахунок зростання середньої ціни.

Крім того, у 2006 р. з'явився новий вид закупівель – редукація. Обсяг закупівель за зазначеною процедурою протягом 2007 р. зріс на 3,66 млрд грн, питома вага цього показника за зазначений рік зросла лише на 0,61%. Попри позитивну динаміку протягом 2007-2010 рр., у 2011 р. учасники державних закупівель припинили здійснювати операції за процедурою редукації.

Що стосується обсягу за процедурою двоступеневих торгів, то протягом зазначеного періоду цей показник зріс на 5,51 млрд грн і у 2011 р. склав 6,02 млрд грн, що на 5,29 млрд грн більше, ніж у попередньому році (0,73 млрд грн). Питома вага цієї процедури протягом 2004-2011 рр. скоротилася на 0,2% і в 2011 р. склала 1,87%.

Така ж тенденція спостерігається за процедурою торгів з обмеженою участю, обсяг якого протягом вказаного періоду зріс на 2,21 млрд грн і у 2011 р. склав 3,53 млрд грн, що на 2,06 млрд грн більше, ніж у 2010 р. (1,47 млрд грн).

Питома вага закупівель за цією процедурою протягом 2004-2011 рр. зменшилася на 4,22% і у 2011 р. склала 1,09%.

Отже, відкриті торги як основний спосіб здійснення державних закупівель становлять понад 66% обсягу закупівель у грошовому вираженні (таблиця 3), а їх кількість має тенденцію до зростання (рисунок 1), яку можна вважати цілком позитивною, оскільки за умови відкритих торгів забезпечується прозорість закупівель.

Слід зауважити, що аудитори Рахункової палати встановили, що середня вартість закупівлі у 2010 р. за конкурентними процедурами становила 1,5 млн грн, а закупівлі, проведеної за

неконкурентними - 51 млн грн. Окреслена ситуація свідчить про те, що поза межами законодавчого поля здійснюються закупівлі на багатомільйонні суми, а з дотриманням норм законів - лише тендерні процедури на незначні суми, що підвищує рівень корупції у сфері державних закупівель.

Незважаючи на описану вище позитивну динаміку, виникає парадокс, зміст якого полягає в тому, що збільшення частки відкритих торгів призвело до зменшення рівня інтенсивності конкуренції (середньої кількості учасників на один торг (таблиця 4)), збільшення кількості скасованих торгів, що відображається на ступені задоволення державних потреб.

Таблиця 4. Середня кількість учасників на 1 торг

Конкурентні способи закупівлі	Середня кількість учасників на 1 торги (од.)								Відхилення 2011/2004, +/-
	Рік								
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Відкриті торги	3,9	3,6	2,0	2,9	1,4	1,5	2,3	2,6	-1,3
Торги з обмеженою участю	2,7	2,8	2,2	-	2,1	1,5	-	-	-2,7
Двоступеневі торги	10,1	1,5	-	-	1,3	1,5	-	-	-10,1
Запит цінкових котирувань	2,9	3,2	-	-	2,8	2,7	3,1	3,2	0,3

Складено автором на основі [9, с.135; 3; 4]

Насамперед зауважимо, що через фрагментарність звітної інформації про стан державних закупівель детально розглянемо лише процедури відкритих торгів та запит цінкових пропозицій.

Аналіз даних, наведених в таблиці 4, свідчить, що протягом аналізованого періоду спостерігається зниження кількості учасників, які беруть участь у конкурентних методах закупівель (окрім процедури запиту цінкових коригувань). За аналізований період найбільше зменшення учасників спостерігається за процедурою двоступеневих торгів. Наприклад, у 2009 р. середня кількість учасників за цією процедурою склала 1,5 учасника. Крім цього, значне скорочення учасників спостерігається за процедурою відкритих торгів (на 1,3 учасники), кількість яких у 2011 р. склала 2,6. У 2009 р. середня кількість учасників конкурентних методів закупівель склала 1,8 учасника на один оголошений тендер, що є менше мінімально необхідного рівня конкуренції згідно з останньою редакцією Закону. Відповідно до ст. 28 Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» торги вважаються такими, що відбулися, якщо на участь у них було подано не

менше двох тендерних пропозицій, а з 17 березня 2006 р. - не менше трьох [8]. При цьому найбільший рівень інтенсивності конкуренції в 2009 р. притаманний торгам за запитом цінкових котирувань (2,7 учасника). На відкритих торгах рівень інтенсивності конкуренції майже вдвічі нижчий. У 2011 р. середня кількість учасників на 1 торг за відкритими торгами і запитом цінкових котирувань склала 2,6 та 3,2 учасника відповідно. Виявлена тенденція говорить про зменшення інтенсивності конкуренції.

Таким чином, сучасний стан державних закупівель характеризується позитивними змінами на ринку державних закупівель попри часті зміни законодавства та фінансову кризу. Протягом 2011 р. спостерігається зростання питомої ваги конкурентних процедур закупівель у загальній вартості проведених, незважаючи на те, що зросла кількість розпорядників державних коштів, які змушені проводити неконкурентні процедури закупівлі. Проте слід більшу увагу звернути на закупівлі в одного учасника через укладання угод на багатомільйонні суми, що може бути ознакою корупції у сфері державних закупівель.

Список літератури

1. Афанасьев, М. В. Государственные закупки в рыночной экономике. / М. В. Афанасьев, Н. В. Афанасьева, В. А. Кныш. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2004. – 244 с.

2. Дроздова, Н. Г. Державна політика у сфері державних закупівель: стан та перспективи реалізації [Електронний ресурс] // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2010. – № 6. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2010-6/zmist/R_5/Drozdova.pdf.
3. Держкомстат: На держзакупівлі в 2011 р. витратили 135,8 млрд. грн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/gosstat-na-goszakupki-za-2011-g-potratili-135-8-mlrd-grn-10022012114800>.
4. Звіт Антимонопольного комітету України про здійснення замовниками державних закупівель [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ua-tenders.com/get_file.php?rfile_id.
5. Звіт щодо функціонування системи державних закупівель за 2008 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=132528&cat_id=129962.
6. Колотій, В. М. Специфіка ринку державних закупівель / В. М. Колотій // Формування ринкових відносин в Україні. – 2003. – №3. – С. 24-27.
7. Новий закон України про державні закупівлі через призму міжнародних стандартів // The Ukrainian Journal of Business Law. – 2011. – № 1-2
8. Пінькас, Г. І. Фінансово-економічний механізм формування конкурентоспроможного ринку державних закупівель : дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08. 00. 08 – гроші, фінанси і кредит / Г. І. Пінькас ; Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". – Суми : [Б.В.], 2009. – 221 с.
9. Ткаченко, Н. Б. Управління державними закупівлями : монографія / Н. Б. Ткаченко. – К. : Книга, 2007. – 296 с.
10. Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс] : закон України від 01.06.2010 № 2289-VI. – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2289-17/conv>.
11. Смиринський, В. В. Логістичний менеджмент державних закупівель. Теоретично-правовий та методологічний аспект : монографія / В. В. Смиринський. - Тернопіль : Карт-бланш, 2004. - 390 с. - ISBN 966-7952-28-2.
12. Смотрицкая, И. И. Экономика государственных закупок / И. И. Смотрицкая. - М.: Книжный дом "Либроком", 2009. – 312 с.
13. Школьник, І. О. Проблеми організації системи державних закупівель в Україні / І. О. Школьник // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць/ Держ. вищий навчальний заклад "УАБС НБУ". – Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. – Вип. 27. – С. 21.

References

1. Afanasyev, M., & Afanasyeva, N., Knish, V. (2004). Public procurement in the market economy. SPb. : Publishing House of the SPbGUEF.
2. Drozdova, N. (2010). Government policy on public procurement: condition and prospect of realization. Theoretical and applied problems of nation-building, 6. Retrieved January 20, 2011, from http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2010-6/zmist/R_5/Drozdova.pdf.
3. State Statistics: The government purchases in 2011 spent 135.8 billion. (2010, February, 10). Rbc.ua. Retrieved April 21, 2010, from <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/gosstat-na-goszakupki-za-2011-g-potratili-135-8-mlrd-grn-10022012114800>.
4. Report of the Antimonopoly Committee of Ukraine on the implementation of government procurement customers. (2010). Ua-tenders.com. Retrieved February 17, 2010, from www.ua-tenders.com/get_file.php?rfile_id
5. Report on the functioning of the public procurement system in 2008. (2010). Me.gov.ua. Retrieved February 17, 2010, from http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?Art_id=132528&cat_id=129962
6. Kolotiy, V. (2003). Specificity of the public procurement market. Formation of market relations in Ukraine, 3, 24-27.
7. The new Law of Ukraine on Public Procurement in the light of international standards. (2011). The Ukrainian Journal of Business Law,1-2.
8. Pinkas, G. (2009). Financial - economic mechanism of competitive public procurement market. Sumy : State Higher Educational Institution "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine".
9. Tkachenko, N. (2007). Department procurement. K. : Book.
10. Law of Ukraine about Public Procurement, 2289-VI. (2010). Retrieved April 17, 2010, from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2289-17/conv>.
11. Smyrychynskyy, V. (2004). Logistic management of public procurement. Theoretical and legal and methodological aspect. Ternopil : Carte blanche.
12. Smotritskaya, I. (2009). Economy procurement. M. : Knizhnyy dom "Librokom".
13. Shkolnik, I. (2009). Problems of organization of public procurement in Ukraine. Problems and prospects of the banking the system Ukraine: collection of scientific papers, 27, pp. 21. Sumy : DVNZ "UABS NBU".

Стаття надійшла до редакції 27.04.2013 р.